

Crenguța MANEA

Războiul la ferestre

Trap Door Theatre (Chicago, S.U.A.) a prezentat în FITS, ediția 2009, o montare după unul dintre primele texte dramatice ale lui Matei Vișniec – distins de curând, în iunie a.c., cu **Le Prix Européen** pentru teatru de către Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques, Franța – *Caii la fereastră*, regia Radu Alexandru Nica, o producție în colaborare cu Institutul Cultural Român din New York și Serviciul Cultural Francez din Chicago. Încă de la începutul anilor '90, Trap Door a fost prezentă în circuit teatral european, la Berlin, Paris, Stockholm; una dintre direcțiile acestei companii este de „a importa” în Statele Unite tendințe actuale din teatrul european, de a-l face cunoscut prin spectacolele create după texte ale dramaturgilor europeni și prin oameni de teatru invitați să lucreze la sediul din Chicago.

Radu Alexandru Nica reunește în *Caii la fereastră*, spectacol prezentat în biserica Cetății Cisnădioara – nu tocmai inspirată alegerea acestei locații pentru reprezentația din Festival, fiindcă dispunerea rândurilor de scaune destinate spectatorilor, frontal față de spațiul de joc, nu asigură vizibilitatea dincolo de primele patru-cinci rânduri – o distribuție formată din actori cu un bun antrenament corporal și vocal. În cele trei secvențe dramaturgice ale piesei lui Vișniec, regizorul nu mai păstrează același personaj feminin și același personaj masculin (indicație a autorului) și preferă ca, odată cu modificarea relației dintre personaje – *Mamă și Fiu*, *Fiică și Tată*, respectiv *Soție și Soț* – să apară și noi actori; modificarea față de text mai constă și în preluarea de către fiecare bărbat a rolului *Mesagerului*, trimitere subliniată la o ipocrită asumare a dezastrelor și ororilor oricărui conflict armat și a unei păci stabilizatoare doar în tratatele semnate, nu și în existența cotidiană a omului obișnuit cu care se poate identifica fiecare dintre noi. Evident, în alegerea acestei piese a lui Vișniec de către companie este și o bună strategie de marketing teatral într-o Americă sătulă de costul a două războaie care nu se mai termină (cel din Irak și cel din Afghanistan), de aceea sensibilă la o asemenea temă prezentată și într-un limbaj scenic direct (uniforme militare, drapele, atitudini cazone). Războiul năvălește peste viața de zi-cu-zi și mitul gloriei câștigată pe câmpul de luptă încă jalonează un model masculin care mai seduce și astăzi, cu toate eforturile demitizării și plasării într-o zonă a grotescului.

Pentru Radu Alexandru Nica, după un *Hamlet* cu câteva soluții insolite și o îndrăzneală, bine articulată, montare *Emilia Galotti* în termenii unei teatralități contemporane, acest spectacol realizat la Chicago este un exercițiu corect și îi aduce regizorului o necesară experiență într-un alt sistem teatral.

Trap Door Theatre Chicago (S.U.A.) – Caii la fereastră de Matei Vișniec. Regia: Radu Alexandru Nica. Decoruri: Ewelina Dobiesz. Costumele: Sarah Walls-Rosenberg. Lighting designer: Richard Norwood. Sunet: Bob Rokos&Sam Lewis. Cu: Beata Plich, John Stokis, Tiffany Joy Ross, John Gray, John Kahara, Holly Thomas. Data reprezentăției: 5 iunie 2009.